

Drenten en hun taal

*een onderzoek naar de houding en het standpunt van
de Drentse burgers ten opzichte van hun taal*

Colofon:

Onderzoek en rapportage: drs. E. Lange
Met medewerking van: H. Plat-Lieben
Uitgave: Provincie Drenthe
Bestuurscommissie OCWZ
Postbus 122
9400 AC Assen

Kenmerk: 07.003/32000118.02/EL/HL
Datum: februari 2007

Auteursrecht voorbehouden.

© Copyright 2007, Bestuurscommissie OCWZ

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij de Bestuurscommissie Onderzoek Cultuur, Welzijn en Zorg van de provincie Drenthe. Gehele of gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of publicatie in een andere vorm dan deze uitgave is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de Bestuurscommissie OCWZ.

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Taalachtergrond	7
3. Taalgebruik	9
3.1 Mondeling taalgebruik	9
3.2 Schriftelijk taalgebruik	10
4. Taalhouding	11
5. Taalbevordering	15
Samenvatting en conclusie	19
Literatuurlijst	21
Bijlagen:	23
1 Kenmerken van de onderzoeksgroep	
2 Nauwkeurigheid, betrouwbaarheid en representativiteit van de gegevens	
3 Vragenlijst aan het Drents Panel over de Drentse taal	
4 Uitkomsten per achtergrondkenmerk	

1. Inleiding

Achtergrond

“De Drentse taal is een onderdeel van het Nedersaksisch en is ouder dan de Nederlandse taal. De provincie vindt het van belang dat Drenten trots zijn op hun taal als onderdeel van de eigen identiteit en wil hen hiervan bewustmaken. Een groot deel van de Drentse inwoners spreekt (nog) Drents en vindt het behoud van de Drentse taal belangrijk. Met streektaalbeleid beoogt de provincie het gebruik en de acceptatie van het Drents te bevorderen” (Provincie Drenthe, 2004).

Het Onderzoeksbureau Cultuur, Welzijn en Zorg is gevraagd in kaart te brengen wat het standpunt van de Drentse burger ten opzichte van de Drentse taal is.

Dit onderzoek sluit aan bij het rapport dat eind 2005 door de Fryske Academie onder de titel “Taalbeeld van de leerlingen in het Drentse onderwijs” is uitgebracht (van Ruijven, 2005).

Op grond van de resultaten van beide onderzoeken zullen zowel de provincie als de streektaalinstanties nieuw beleid op het gebied van streektaal baseren. Het onderzoek van de Fryske Academie richt zich op de positie van het Drents onder leerlingen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs in Drenthe. De auteur van het onderzoek adviseert een onderzoek uit te voeren onder een representatieve steekproef van inwoners. Antwoorden op vragen als “Hoe denken Drenten over hun eigen streektaal?” en “Welke Drenten gebruiken de streektaal?” moeten aanknopingspunten geven voor de inhoud en vormgeving van Drents taalbeleid. Het huidige onderzoek is een uitwerking van de vraag van Gedeputeerde Staten in combinatie met het onderzoeksadvies.

In de resultaatbeschrijving wordt antwoord gegeven op vragen als “Wat is de taalachtergrond van de Drentse burger?”, “Hoeveel Drenten spreken, schrijven en lezen in het Drents?”, “Wat is de houding ten opzichte van de Drentse taal?” en “Wat zijn de mogelijkheden om de Drentse taal te bevorderen”?

In hoofdstuk 2 tot en met 5 wordt telkens één van deze vragen behandeld.

In de rapportage wordt melding gemaakt als er tussen deze groepen opvallende verschillen naar voren zijn gekomen. In bijlage 4 wordt per vraag een kruistabel weergegeven waarin de belangrijkste achtergrondvariabelen zijn geplaatst.

Methode en instrument

Voor het in kaart brengen van de houding van de Drentse burger ten opzichte van de Drentse Taal is gebruik gemaakt van het Drents Panel. 1434 Leden van het Drents Panel hebben een vragenlijst met twintig vragen ingevuld en teruggestuurd via internet of schriftelijk via de post. De 1434 respondenten kunnen beschouwd worden als een

dwarsdoorsnede van de Drentse bevolking van 12 jaar en ouder.¹ De inhoud van deze taalenquête vindt u in bijlage 3.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de taalachtergrond en de eerste taal van de Drentse burgers. Hoofdstuk 3 concentreert zich op het hedendaagse gebruik van de taal, schriftelijk en mondeling. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de houding van de Drenten ten opzichte van de Drentse taal weergegeven. Tenslotte wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op mogelijkheden ter bevordering van de Drentse taal².

Waar in de rapportage over *Drenten* of *Drentse burgers* wordt gesproken, worden hiermee de inwoners van Drenthe van 12 jaar en ouder bedoeld.

¹ Een responsoverzicht vindt u in bijlage 1. Meer informatie over de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de gegevens vindt u in bijlage 2.

² Het huidige onderzoek is uitgevoerd door gebruik te maken van de flexibele capaciteit van het Onderzoeksbureau CWZ.

2. Taalachtergrond

Om een eerste indruk te krijgen van de taalachtergrond van de Drentse burger is gevraagd naar de taal die hij/zij als kind het allereerst heeft leren spreken.

Tabel 2.1 Eerste spreektaal Drentse bewoners

<i>eerste spreektaal</i>	<i>percentage Drenten</i>
Nederlands	62%
Drents	27%
andere taal/dialect	11%

Tabel 2.1 geeft weer dat de Nederlandse Taal ('ABN') voor het overgrote deel van de Drenten (62%) de eerste taal is die zij als kind spraken. Ruim een kwart van de Drenten is opgevoed met het Drents als taal en 11% is in een andere taalomgeving opgevoed. Uit de analyse van achtergrondvariabelen blijkt dat het spreken van Drents als eerste taal sterk samenhangt met de opleiding die de persoon heeft genoten. Veel mensen met een lage opleiding³ leerden als eerst het Drents aan als taal en slechts een enkeling met een hoog afgeronde opleiding sprak als eerste taal Drents. Deze samenhang betekent niet dat de Drentse taal de oorzaak is voor lagere opleidingsperspectieven. Het zegt meer iets over het sociaal milieu waarin relatief vaker Drents wordt gesproken. Dit wordt ook gevonden in het onderzoek van de Fryske Academie (van Ruijven, 2005) en andere onderzoeken (van Reydt, 1997, Giesbers, 1978). Wanneer gekeken wordt naar andere achtergrondvariabelen, blijkt dat er nog twee persoonskenmerken van invloed zijn. Dit zijn leeftijd en de regio waarin men woont. Ouderen en mensen in zuidoost Drenthe leerden de Drentse taal het vaakst als eerste spreektaal. Jongeren en noord Drenten het minst vaak. Ook na controle van de genoten opleiding blijven deze verschillen aanwezig.

Tabel 2.2 geeft weer wat de eerste spreektaal is van de (eventuele) partner.

Tabel 2.2 Eerste spreektaal van partner

		<i>eerste spreektaal van partner</i>		
		<i>Nederlands</i>	<i>Drents</i>	<i>andere taal/dialect</i>
<i>eerste spreektaal</i>	Nederlands	76%	14%	10%
<i>respondent</i>	Drents	20%	68%	12%
	andere taal/dialect	31%	21%	49%

³ In bijlage 3 is de vragenlijst opgenomen. Hierin is ook de codering af te lezen, die gemaakt is voor de klassenindeling van opleiding en leeftijd.

Tabel 2.2 laat zien dat 68% van de Drenten met het Drents als eerste spreektaal, een partner heeft, die ook als eerste taal Drents sprak. Respondenten die als eerste taal Nederlands spraken, kiezen in 76% van de gevallen voor een partner met dezelfde taalachtergrond.

De vraag die hierbij aansluit: “met welke spreektaal worden de kinderen van Drenten opgevoed?”.

Tabel 2.3 1^e spreektaal van de kinderen

<i>eerste spreektaal ouders</i>	eerste spreektaal van de kinderen	
	<i>Nederlands</i>	<i>Drents</i>
1 ^e spreektaal beide ouders Nederlands	99%	1%
1 ^e spreektaal van beide ouders Drents	48%	52%
1 ^e spreektaal van vader is Drents	93%	7%
1 ^e spreektaal van moeder is Drents	95%	5%
totaal	82%	15%

Tabel 2.3 laat zien dat in totaal 82% van de Drentse kinderen met de Nederlandse taal wordt opgevoed. Vijftien procent van alle Drentse kinderen wordt opgevoed in het Drents. In gezinnen waar beide ouders het Drents als eerste spreektaal hebben, wordt in ruim de helft van de gevallen het Drents als eerste taal aan de volgende generatie doorgegeven. In gezinnen waar één of geen van de ouders het Drents als eerste spreektaal heeft/hebben, liggen deze percentages een stuk lager. Zo heeft slechts 1% van de kinderen het Drents als eerste taal, als beide ouders met de Nederlandse taal zijn opgevoed. Ook wanneer één van beide ouders het Drents als eerste taal gebruikt(e), ervaart slechts zo’n 5 tot 7% van de kinderen het Drents als eerste taal. Het maakt hierbij overigens weinig tot niets uit wie van beide ouders (vader of moeder) het Drents als eerste taal ervaart.

Uit de analyse blijkt dat er wederom een zeer sterke samenhang is tussen de eerste taal waarmee kinderen worden opgevoed en het opleidingsniveau van de ouders. Zo praat 39% van de kinderen van laag opgeleide Drenten als eerst in het Drents. Bij kinderen van hoog opgeleiden ouders is dit slechts 3%. Verder blijkt ook bij deze vraag dat bij Drenten woonachtig in zuidoost Drenthe en bij de groep ouderen het Drents meer wordt gebruikt dan elders in de provincie.

3. Taalgebruik

Paragraaf 3.1 gaat in op het mondeling gebruik van de Drentse taal, paragraaf 3.2 op het schriftelijke gebruik.

3.1 Mondeling taalgebruik

De volgende tabel geeft weer hoeveel Drenten de mondelinge Drentse taal beheersen.

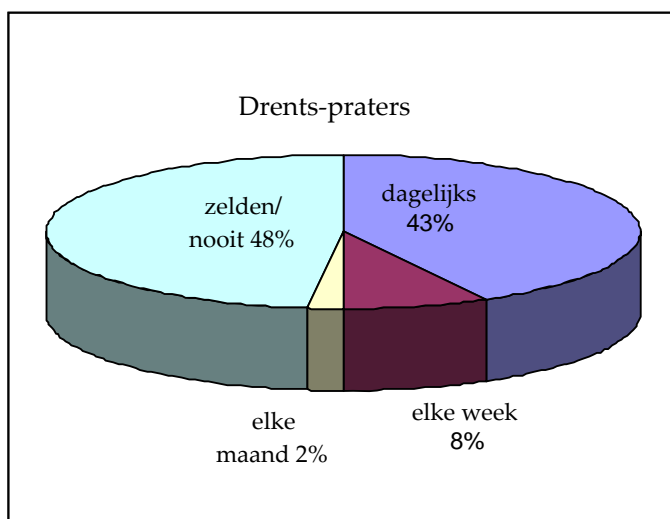
Tabel 3.1 Beheersing van de Drentse taal, mondeling

<i>mondeling taalgebruik</i>	<i>heel gemakkelijk/goed</i>	<i>vrij aardig</i>	<i>met moeite</i>	<i>helemaal niet</i>
ik kan Drents verstaan	74%	18%	7%	1%
ik kan Drents spreken	40%	18%	18%	24%

De tabel geeft weer dat vrijwel alle Drenten (92%) in meer of minder mate de Drentse taal verstaan. Acht procent heeft er moeite mee of verstaat het helemaal niet.

Verder valt uit te tabel af te lezen dat meer mensen Drents verstaan dan spreken. Veertig procent spreekt heel gemakkelijk of goed Drents en nog eens 18% kan het vrij aardig.

Figuur 3.1 Aantal Drents-praters

Figuur 3.1 geeft weer dat de helft van de Drenten minimaal een keer per week Drents praat. Dit doet 43% zelfs dagelijks. De andere helft van de Drenten spreekt zelden tot nooit Drents. Op de vraag welke taal de Drenten meestal thuis spreken, geeft een iets minder hoog percentage aan dit in het Drents te doen. Dit blijkt uit tabel 3.2.

Tabel 3.2 Spreektaal thuis

<i>taal</i>	
Drents	30%
Nederlands	63%
anders	6%
totaal	100%

Dertig procent van de Drenten praat thuis Drents. Dit wil zeggen dat in bijna één op de drie huishoudens de Drentse taal de hoofdtaal is. Grote verschillen zijn er tussen mensen die hoog of laag zijn opgeleid. Van de hoog opgeleiden spreekt 11% thuis Drents, van de laag opgeleiden is dit 59%.

3.2 Schriftelijk taalgebruik

De volgende tabel geeft weer hoeveel Drenten de Drentse taal schriftelijk beheersen.

Tabel 3.3 Beheersing van de Drentse taal, schriftelijk

<i>schriftelijk taalgebruik</i>	<i>heel gemakkelijk/ goed</i>	<i>vrij aardig</i>	<i>met moeite</i>	<i>helemaal niet</i>
ik kan Drents lezen	29%	32%	28%	11%
ik kan Drents schrijven	5%	10%	31%	54%

Tabel 3.3 geeft weer dat de schriftelijke beheersing van de Drentse taal een stuk lager ligt dan de mondelinge beheersing. Ondanks dat kan een meerderheid van de Drenten (61%) zich aardig tot heel gemakkelijk redden met het lezen van een stukje Drentse tekst. Dat geldt minder voor het schrijven. Slechts 15% kan hier mee uit de voeten. Het overgrote deel van de Drenten moet er toch wel moeite voor doen (31%) of redt zich er helemaal niet mee (54%).

Tabel 3.4 Leesfrequentie van Drentse boeken of andere teksten.

<i>leest u wel eens:</i>	<i>vaak / heel vaak</i>	<i>(vrij) regelmatig (ca. 2-4 boeken of teksten per jaar)</i>	<i>(heel) zelden (max. 1 boek of tekst per jaar)</i>	<i>nooit</i>
een Drents boek	nihil	5%	27%	68%
andere teksten in het Drents	6%	19%	41%	34%

Tabel 3.4 laat zien dat er relatief weinig Drentstalige boeken worden gelezen; 95% leest nooit of slechts heel zelden een Drents boek. Andere Drentse teksten worden door 75% niet of (heel) zelden gelezen. Een kwart van de Drenten leest minimaal een paar Drentse teksten per jaar.

4 Taalhouding

Hoofdstuk 4 gaat over de betekenis van de Drentse taal en de houding van de Drentse burger tegenover deze taal.

Tabel 4.1 Betekenis Drentse taal

	<i>percentage Drenten</i>
<i>Wat betekent de Drentse taal voor u?</i>	
heel veel	12%
toch wel veel	30%
een beetje	30%
een heel klein beetje	13%
niets	14%
totaal	100%

Tabel 4.1 geeft weer dat er maar weinig Drenten zijn die de Drentse taal niets zegt (14%). Voor 42% van de Drenten zegt de Drentse taal toch wel (heel) veel. Voor nog eens 30% heeft het Drents een beetje betekenis. Uit de analyse blijkt verder dat met name voor laag opgeleiden en voor ouderen het Drents een grotere betekenis heeft dan voor hoger opgeleiden en jongeren. Van de groep Drenten die thuis Drents praat, zegt 85% dat de Drentse taal (heel) veel voor de bewuste persoon betekent.

Na de betekenis over de Drentse taal is vervolgens gevraagd hoe de respondenten zichzelf zien. Meer Drent of meer Nederlander? Tabel 4.2 laat de uitkomsten zien.

Tabel 4.2 Ziet u zichzelf als Nederlander of als Drent?

	<i>percentage Drenten</i>
<i>Ik zie mijzelf als:</i>	
Drent	46%
Nederlandse Drent	17%
Drentse Nederlander	18%
Nederlander	17%
anders	2%
totaal	100%

Uit tabel 4.2 valt af te lezen dat bijna de helft van de Drenten zich in eerste instantie als Drent ziet. Ruim een derde voelt zich een Nederlandse Drent of een Drentse Nederlander en slechts 17% ziet zichzelf in de eerste plaats als Nederlander. Uit nadere analyse blijkt net als bij de vorige vraag dat met name de groepen ouderen en laag opgeleiden zich het vaakst als

echte Drent beschouwen. Jongeren en hoger opgeleiden zien zichzelf in eerste instantie vaker als Nederlander.

Naast een paar algemene vragen over het beeld van en de houding ten opzichte van de Drentse taal is in de vorm van stellingen ook specifieker naar aspecten van de Drentse taal gevraagd.

In de volgende tabel zijn de uitkomsten van deze stellingen weergegeven.

Tabel 4.3 Stellingen Drentse taal

<i>stelling:</i>	<i>(volledig) mee eens</i>	<i>neutraal</i>	<i>(volledig) oneens</i>
a Hoe sneller het Drents wordt uitgebannen hoe beter.	3%	7%	90%
b Ik moet helemaal niets van het Drents hebben.	4%	8%	88%
c Het is logisch dat Drenten trots zijn op hun taal.	83%	11%	6%
d Ik zou het jammer vinden als het Drents zou verdwijnen.	80%	11%	9%
e Het Drents past niet meer in deze tijd.	7%	13%	80%
f Drents klinkt slordig.	9%	15%	76%
g Ook jonge mensen moeten zich inzetten voor het behoud van het Drents.	58%	25%	17%
h Ik vind het fijn als ik hoor dat er Drents gesproken wordt.	53%	29%	18%
i Drents klinkt minstens even mooi als standaard Nederlands.	49%	22%	29%
j Drentstalige ouders kunnen beter Nederlands met hun kinderen spreken.	40%	25%	35%
k Basisschoolkinderen zouden Drentse les moeten krijgen.	24%	25%	51%
l Leerkrachten zouden moeten toestaan dat Drentssprekende leerlingen in de klas Drents spreken.	23%	20%	57%
m Op een school met veel Drentssprekende kinderen zou het Drents als voertaal gebruikt moeten worden.	9%	14%	77%

Bovenaan in tabel 4.3 staan de stellingen waarop de Drentse taal het meest positief scoort.

Onderaan staan de stellingen waarbij men een minder grote rol van het Drents wenst.

Uit de tabel valt een aantal zaken af te lezen. Ten eerste maken de cijfers duidelijk dat het Drents als een waardevolle taal wordt gezien waarop men in het algemeen trots is. Drents past zeker nog in deze tijd, klinkt niet slordig en moet zeker niet verloren gaan. Ook vindt het merendeel van de Drenten dat jonge mensen zich moeten inzetten voor het behoud van

het Drents. Een kleinere groep Drenten ziet binnen het onderwijs een rol voor de Drentse taal weggelegd. Zo vindt ongeveer een kwart van de Drenten dat basisschoolkinderen Drentse les moeten krijgen en steunt 9% het idee om op een school met veel Drentssprekende kinderen het Drents als voertaal te gebruiken.

Bij analyse naar opleidingsachtergrond is net als in de vorige hoofdstukken waar te nemen dat lager opgeleiden vaker dan hoger opgeleiden positiever zijn over en/of een grotere rol zien voor de Drentse taal. In tegenstelling tot het vorige hoofdstuk beperken de verschillen zich nu veelal tot enkele procenten. Bij de analyse van de leeftijd als achtergrondvariabele valt op dat ouderen in het algemeen iets vaker een positieve houding hebben ten opzichte van de Drentse taal dan jongeren. De verschillen zijn echter beperkt, helemaal wanneer vergeleken wordt met de verschillen tussen deze groepen in het mondeling taalgebruik. Er is zelfs een stelling waarop relatief meer jongeren dan ouderen de voorkeur aan de Drentse taal geven (stelling L). Ook zou een even groot deel van de jongeren en de ouderen het jammer vinden als de Drentse taal zou verdwijnen.

Dus ondanks het feit dat minder hoger opgeleiden en jongeren Drents spreken, wijkt hun houding ten opzichte van de Drentse taal slechts in geringe mate af van de groep ouderen en lager opgeleiden. Beide groepen hebben een positieve houding ten opzichte van de Drentse taal.

5 Taalbevordering

In hoofdstuk 5 staan de mogelijkheden om de taal te bevorderen centraal.

Tabel 5.1 Moet de Drentse taal in gebruik blijven?

<i>Vindt u het belangrijk dat het Drents in gebruik blijft?</i>	<i>percentage Drenten</i>
ja, heel belangrijk	21%
ja, belangrijk	43%
gaat wel	24%
nee, onbelangrijk	9%
nee, heel onbelangrijk	2%
totaal	100%

Tabel 5.1 laat zien dat circa tweederde deel van de Drenten het (heel) belangrijk vindt dat het Drents in gebruik blijft. Eén op de negen vindt het (heel) onbelangrijk.

Uit de vorige tabel blijkt dat veel Drenten vinden dat het Drents in gebruik moet blijven. Op verschillende mogelijkheden kan het gebruik van het Drents bevorderd worden. De Drent is gevraagd of zij bevordering van de taal belangrijk vinden en vervolgens op welke manier kan dit dan het beste gebeuren.

Tabel 5.2 Moet Drentse taal op verschillende manieren worden bevorderd?

<i>Vindt u het belangrijk dat het Drents op verschillende manieren bevorderd wordt?</i>	<i>percentage Drenten</i>
ja, heel belangrijk	13%
ja, belangrijk	39%
gaat wel	30%
nee, onbelangrijk	15%
nee, heel onbelangrijk	3%
totaal	100%

Meer dan de helft van de Drenten vindt actieve bevordering van de Drentse taal op verschillende manieren (heel) belangrijk. Achttien procent vindt het (heel) onbelangrijk. De overige dertig procent zit er qua mening tussenin.

De respondenten die bevordering van de Drentse taal belangrijk vinden is gevraagd op welke manier deze bevordering het beste kan plaatsvinden. Hen is een lijstje met zeven mogelijkheden voorgelegd. Op alle zeven bevorderingsactiviteiten kon door de leden van

het Drents Panel een rapportcijfer worden gegeven. Een 10 staat daarbij voor een uitmuntend idee. Een 1 voor een zeer slechte bevorderingsmogelijkheid.

Betekenis cijfers

Een praktische en inzichtelijke manier om naar een beoordeling te vragen, is de respondent te verzoeken een rapportcijfer te geven. De ervaring heeft geleerd dat het rapportcijfer 7 vaak wordt gegeven als men gemiddeld tevreden/positief is. Het rapportcijfer 1 t/m 6 wordt vaak gegeven als men ontevreden/negatief is. Een 8 of hoger als men bovengemiddeld tevreden/positief is (TNS-NIPO, 2005).

Tabel 5.3 Oordeel bevorderingsmogelijkheden

<i>Drentse taal bevorderen via:</i>	<i>gemiddeld rapportcijfer</i>	<i>meest gegeven rapportcijfer</i>
a. regionale tv of radio	8,0	8
b. Drentstalige muziek	7,5	8
c. Drentse taalcursussen (volwassenen)	6,9	8
d. Drentstalige (kinder)boeken of tijdschriften	6,7	7
e. Drents dictee	6,5	7
f. Drents op het internet	6,4	7
g. Drentse les op school	6,1	6

Tabel 5.3 geeft weer dat regionale tv of radio bij uitstek de manier wordt gevonden waarop de Drentse taal moet worden bevorderd. Drenten beoordelen deze bevorderingsmogelijkheid met een 8,0. Ook Drentstalige muziek scoort goed met een 7,5. Het idee om de Drentse taal te bevorderen door het geven van Drentse les op school krijgt de laagste waardering van de burgers (gemiddeld een 6,1). Jongeren geven voor dit idee gemiddeld een 5,6.

Logischerwijs zijn het met name de mensen waarvoor het Drents veel betekent, die de verschillende bevorderingsmogelijkheden hoog waarderen. Hun laagste rapportcijfer voor een maatregel is een 7,1. De groep Drenten waarvoor de Drentse taal weinig tot niets betekent geeft duidelijk lagere scores. Hun gemiddelde cijfers liggen in het algemeen tussen de 6 en de 7. Een uitschieter van een 7,5 naar boven voor regionale radio of tv en een uitschieter naar beneden met het rapportcijfer 5, voor Drentse les op school.

Samenvatting en conclusie

Een groot deel van de Drentse inwoners spreekt (nog) Drents en vindt het behoud van de Drentse taal belangrijk. De Drentse taal is een onderdeel van het Nedersaksisch en is ouder dan de Nederlandse taal. De provincie vindt het van belang dat Drenten trots zijn op hun taal als onderdeel van de eigen identiteit en wil hen hiervan bewustmaken. Met streektaalbeleid beoogt de provincie het gebruik en de acceptatie van het Drents te bevorderen (provincie Drenthe, 2004). Het Onderzoeksbureau CWZ is mede om deze reden gevraagd in kaart te brengen wat het gebruik en het standpunt van de Drentse burger ten opzichte van de Drentse taal is. Dit onderzoek sluit aan bij het rapport dat eind 2005 door de Fryske Academie onder de titel "Taalbeeld van de leerlingen in het Drentse onderwijs" is uitgebracht (van Ruijven, 2005). Op grond van de resultaten van beide onderzoeken zullen zowel de provincie zelf als de streektaalinstellingen nieuw beleid op het gebied van streektaal baseren. Het Drents Panel⁴ is als onderzoeksinstrument ingezet om onder de bevolking het gebruik van het Drents en de houding ten opzichte van de Drentse taal te meten.

De taalachtergrond

Voor 27% van de Drenten is het Drents de eerste taal die ze spraken. In gezinnen waar beide ouders het Drents als eerste taal spraken, wordt in ruim de helft van de gevallen het Drents als eerste taal aan de volgende generatie doorgegeven. In gezinnen waar één of geen van de ouders het Drents als eerste taal sprak/spraken, liggen deze percentages een stuk lager.

Het taalgebruik

De helft van de Drenten spreekt minimaal elke week wel eens in het Drents. 43 Procent doet dit zelfs dagelijks. Iets minder dan één op de drie Drenten spreekt thuis in het Drents. Slechts een kwart zegt geen Drents te kunnen spreken. En verstaan, doet vrijwel iedereen het wel. Het schriftelijk taalgebruik ligt een stuk lager.

Ondanks dat de meerderheid van de Drenten (61%) zich aardig tot heel gemakkelijk redt met het lezen van een stukje Drentse tekst, leest minder dan een kwart van de Drenten wel eens een stukje Drentse tekst. Drentse boeken worden door slechts een enkeling gelezen. Ook het Drents schrijven wordt door slechts een enkele Drent beoefend.

De houding ten opzichte van de taal

Ten aanzien van de houding van de Drentse burgers kan opgemerkt worden dat veel Drenten zich in het algemeen meer als *Drent* dan als *Nederlander* zien. Ook over de Drentse

⁴ Dit is een representatief panel van Drentse burgers. Zie hiervoor ook bijlage 1 en 2.

taal is de houding in het algemeen positief. Ruim 80% vindt het logisch dat Drenten trots zijn op hun taal en een even groot deel zou het jammer vinden als het Drents zou verdwijnen. Slechts een enkeling moet niets van het Drents hebben.

De bevorderingsmaatregelen

Over het op verschillende manieren bevorderen van de Drentse taal is een meerderheid van de Drenten van mening dat dit belangrijk is. Daarbij krijgt bevordering via regionale tv of radio het hoogste waarderingcijfer als middel om de Drentse taal te bevorderen (een 8,0 als rapportcijfer). Ook Drentstalige muziek krijgt, als bevorderingsmiddel een hoge score.

Een nadere analyse

Bij analyse van de achtergrondkenmerken valt een aantal zaken op.

Zo is er een relatief zeer groot verschil in het gebruik van de Drentse taal wanneer er een uitsplitsing gemaakt wordt naar leeftijd en opleiding. Jongeren en hoog opgeleiden spreken beduidend minder vaak Drents, dan ouderen en lager opgeleiden. Zo spreekt 11% van de hoog opgeleiden thuis in het Drents, terwijl dit percentage bij de groep laag opgeleiden 59% is. Deze samenhang betekent niet dat de Drentse taal de oorzaak is voor lagere opleidingsperspectieven. Het zegt meer iets over het sociaal milieu waarin relatief vaker Drents wordt gesproken. Dit wordt ook geconcludeerd in ander onderzoek⁵.

Opvallend is verder dat de verschillen tussen jong en oud en hoog en laag opgeleid een stuk kleiner zijn als het gaat over de houding ten opzichte van de Drentse taal. Dit betekent dat ook de mensen die geen Drents spreken, wel een positieve houding tegenover de Drentse taal hebben.

⁵ Zie: verwijzingen in hoofdstuk 2.

Literatuurlijst

Drentse Taol (2003). *Meerjaarenbeleidsplan 2004- 2007*. Assen.

Giesbers, H., H. Kroon en R. Liebrand (1978). *Dialect en school. Een empirische sociodialectologisch onderzoek naar de invloed van dialectgebruik op schoolprestaties in het basisonderwijs in Gennep*. Nijmegen: Katholieke Universiteit Nijmegen.

Gorter, D. en R.J. Jonkman (1995). *Taal yn Fryslân: op 'e nij besjoen*. Ljouwert: Fryske Academy.

Lange, E. (2005). *Van houseparty tot klompendans. Een onderzoek onder 1400 Drenten naar kunst- en cultuurparticipatie*. Assen: Bestuurscommissie OCWZ, Provincie Drenthe.

Langen, A. en M. Hulsen (2001). *Prestaties van leerlingen en het gebruik van Fries als voertaal op basisscholen in Friesland*. Nijmegen: ITS.

Provincie Drenthe (2004). *Cultuurnota Provincie Drenthe 2005-2008 'De kunst van het combineren'*. Assen.

Ruijven, E.C.M. van (2005). *Taalbeeld van de leerlingen in het Drentse onderwijs. Onderzoek naar de taal van de leerlingen in het Drentse onderwijs en de samenhang tussen de taalachtergrond en de schoolprestaties van de leerlingen in het Drentse basisonderwijs*. Leeuwarden: Fryske Academy.

TNS NIPO (2005). *Het ondernemingsklimaat in uw gemeente. Brochure 'Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat' 0-meting 2006*. Amsterdam.

Ytsma, J. (2003). *Taalwetenschappelijk onderzoek voor de Stichting Drentse Taol: een onderzoeksvoorstel*. Leeuwarden: Fryske Academy.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Kenmerken van de onderzoeksgroep (Drents Panel)

Achtergrondkenmerk	respons (1434 personen)
<i>leeftijd</i>	
12 t/m 29 jr.	16%
30 t/m 49 jr.	28%
50 t/m 64 jr.	31%
65+	25%
	100%
<i>geslacht</i>	
man	46%
vrouw	54%
	100%
<i>regio</i>	
Midden Drenthe	27%
Zuidoost Drenthe	32%
Zuidwest Drenthe	29%
Noord Drenthe	12%
	100%
<i>opleiding</i>	
laag opgeleid	24%
gemiddeld	50%
hoog opgeleid	26%
	100%
TOTAAL	1434

Bijlage 2 Nauwkeurigheid, betrouwbaarheid en representativiteit van de gegevens.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid hebben met elkaar te maken.

Een voorbeeld van een nauwkeurige, maar onbetrouwbare uitspraak: “morgenmiddag wordt het 6 graden”. Een voorbeeld van een onnauwkeurige, maar betrouwbare uitspraak: “morgen wordt het tussen de -10 en +20 graden”.

Nauwkeurigheid:

Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid. Dat wil zeggen dat als uit ons onderzoek onder 1434 Drenten blijkt dat bijvoorbeeld 90% het Drents een mooie taal vindt, het percentage in werkelijkheid (als alle Drenten ondervraagd zou worden) tussen de 88,6% en 91,4% ligt. Dit is de (on)nauwkeurigheidsmarge. Door het grote aantal respondenten is in ons onderzoek de nauwkeurigheid hoog.

Betrouwbaarheid:

In onderzoek worden de marges voor significantie over het algemeen berekend op 95%-betrouwbaarheidsniveau. Dit houdt in dat een onderzoeksuitkomst in 19 van de 20 gevallen conform de realiteit is. Dat zegt dus niet iets over de nauwkeurigheid op zich, alleen over de mate van betrouwbaarheid. In ons geval zou dit betekenen: met een betrouwbaarheid van 95% kunnen we zeggen dat een gevonden uitkomstpercentage van 90% in werkelijkheid tussen 88,4% en 91,6% ligt.

Extra maatregelen ten behoeve van de representativiteit:

1. Bij de analyses wordt gebruik gemaakt van weging voor sociaal demografische kenmerken. Hierdoor wordt een correctie toegepast voor groepen burgers die in de steekproef onder- of oververtegenwoordigd zijn. De representativiteit van de steekproef wordt hiermee verhoogd.
2. Doordat burgers zich niet zelf kunnen aanmelden als deelnemer van het Drents Panel maar a-select door ons zijn benaderd, wordt de representativiteit sterk verhoogd ten opzichte van panels waar deelnemers zich wel zelf kunnen aanmelden.
3. Burgers kunnen schriftelijk, maar ook via internet deelnemen aan het Drents Panel. Dit zorgt er voor dat de deelname onder alle bevolkingscategorieën hoog is.
4. Deelnemers krijgen geen financiële vergoeding voor deelname aan het Drents Panel. Dit komt de deelname en de kwaliteit van het panel en de antwoorden ten goede.

Bijlage 3 Vragen aan het Drents Panel over de Drentse taal

1. Wat betekent de Drentse taal voor u?

- ₁ heel veel
₂ toch wel veel
₃ een beetje
₄ een heel klein beetje
₅ niets
₆ weet ik niet

2. Hoe ziet u uzelf?

- ₁ ik zie mijzelf als Drent
₂ ik zie mijzelf als 'Nederlandse Drent'
₃ ik zie mijzelf als 'Drentse Nederlander'
₄ ik zie mijzelf als Nederlander
₅ anders

3. In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling? U kunt kiezen uit

de volgende antwoordmogelijkheden: (cijfer omcirkelen)

1 = volledig mee eens

4 = oneens

2 = mee eens

5 = volledig oneens

3 = mee eens/niet mee eens

9 = ik heb echt geen mening

a.	Op een school met veel Drentssprekende kinderen zou het Drents als voertaal gebruikt moeten worden.	1	2	3	4	5	9
b.	Hoe sneller het Drents wordt uitgebannen hoe beter.	1	2	3	4	5	9
c.	Leerkrachten zouden moeten toestaan dat Drentssprekende leerlingen in de klas Drents spreken.	1	2	3	4	5	9
d.	Drents klinkt slordig.	1	2	3	4	5	9
e.	Drents klinkt minstens even mooi als standaard Nederlands.	1	2	3	4	5	9
f.	Drentstalige ouders kunnen beter Nederlands met hun kinderen spreken.	1	2	3	4	5	9
g.	Ik vind het fijn als ik hoor dat er Drents gesproken wordt.	1	2	3	4	5	9
h.	Het Drents past niet meer in deze tijd.	1	2	3	4	5	9
i.	Het is logisch dat Drenten trots zijn op hun taal.	1	2	3	4	5	9
j.	Ik moet helemaal niets van het Drents hebben.	1	2	3	4	5	9
k.	Basisschoolkinderen zouden Drentse les moeten krijgen.	1	2	3	4	5	9
l.	Ook jonge mensen moeten zich inzetten voor het behoud van het Drents.	1	2	3	4	5	9
m.	Ik zou het jammer vinden als het Drents zou verdwijnen.	1	2	3	4	5	9

4. Welke taal heeft u als kind het allereerst leren spreken?

- ₁ Nederlands
₂ Drents
₃ ander(e) dialect/taal

5. Hebt u een partner?

- ₁ ja
₂ nee → **ga naar vraag 10**

6. Welke taal heeft uw partner het allereerst leren spreken?

- ₁ Nederlands
₂ Drents
₃ ander(e) dialect/taal
₄ weet niet

7. In hoeverre kunt u Drents verstaan, spreken, lezen en schrijven? Zet een kruisje in het juiste vakje.

	heel gemakkelijk	goed	vrij aardig	met moeite	helemaal niet
a. ik kan Drents verstaan	☐	☐	☐	☐	☐
b. ik kan Drents spreken	☐	☐	☐	☐	☐
c. ik kan Drents lezen	☐	☐	☐	☐	☐
d. ik kan Drents schrijven	☐	☐	☐	☐	☐

8. Welke taal of streektaal spreekt u tegenwoordig thuis?

- ₁ Nederlands
₂ Drents
₃ ander(e) dialect/taal

9. Hebt u kinderen?

- ₁ ja
₂ nee → **ga naar vraag 11**

10. Wat is de moedertaal (de eerste taal) van uw kinderen?

- ₁ Nederlands
₂ Drents
₃ ander(e) taal/dialect

11. Spreekt u (wel eens) Drents?

- ₁ dagelijks
₂ elke week
₃ elke maand
₄ zelden
₅ nooit → **ga naar vraag 13**

12. Welke taal spreekt u met: (zet een kruisje in het juiste vakje)

	altijd of meestal Drents	evenveel Drents als Nederlands	meestal of altijd Nederlands	anders
a. winkelpersoneel	☐	☐	☐	☐
b. naaste buren	☐	☐	☐	☐
c. vriend(inn)en	☐	☐	☐	☐
d. familie	☐	☐	☐	☐
e. collega's/klasgenoten	☐	☐	☐	☐

13. Leest u wel eens een boek in het Drents?

- ₁ nooit
- ₂ heel zelden (1 boek over meerdere jaren)
- ₃ zelden (1 boek per jaar)
- ₄ vrij regelmatig (1 boek per half jaar)
- ₅ regelmatig (1 boek per kwartaal)
- ₆ vaak (1 boek per maand)
- ₇ heel vaak (1 boek per week)

14. Leest u wel eens andere teksten in het Drents?

- ₁ nooit →ga naar vraag 16
- ₂ heel zelden (1 tekst over meerdere jaren)
- ₃ zelden (1 tekst per jaar)
- ₄ vrij regelmatig (1 tekst per half jaar)
- ₅ regelmatig (1 tekst per kwartaal)
- ₆ vaak (1 tekst per maand)
- ₇ heel vaak (1 tekst per week)

15. Welke 'andere teksten' in het Drents leest u wel eens? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ₁ artikelen (in krant, streekblad, tijdschrift)
- ₂ e-mails
- ₃ gedichten / lied- of toneelteksten
- ₄ brieven
- ₅ teksten op het internet (websites)
- ₆ boodschappenlijstjes
- ₇ boekteksten
- ₈ anders

16. Schrijft u wel eens iets in het Drents?

- ₁ nooit →ga naar vraag 18
- ₂ heel zelden (1 tekst over meerdere jaren)
- ₃ zelden (1 tekst per jaar)
- ₄ vrij regelmatig (1 tekst per half jaar)
- ₅ regelmatig (1 tekst per kwartaal)
- ₆ vaak (1 tekst per maand)
- ₇ heel vaak (1 tekst per week)

17. Welke soorten teksten schrijft u wel eens in het Drents? (meerdere antwoorden mogelijk)

- _{1.} artikelen (voor krant, streekblad, tijdschrift)
- _{2.} e-mails
- _{3.} gedichten / lied- of toneelteksten
- _{4.} brieven
- _{5.} teksten op het internet (websites)
- _{6.} boodschappenlijstjes
- _{7.} boekteksten
- _{8.} anders

18. Vindt u het belangrijk dat het Drents gebruikt blijft?

- _{1.} heel belangrijk
- _{2.} belangrijk
- _{3.} gaat wel
- _{4.} onbelangrijk
- _{5.} heel onbelangrijk

19. Vindt u het belangrijk dat het Drents op verschillende manieren bevorderd wordt?

- _{1.} heel belangrijk
- _{2.} belangrijk
- _{3.} gaat wel
- _{4.} onbelangrijk →einde vragenlijst
- _{5.} heel onbelangrijk →einde vragenlijst

20. Kunt u aangeven hoe het Drents volgens u het beste bevorderd zou kunnen worden?

Geef met een rapportcijfer aan hoe zinvol u elke afzonderlijke mogelijkheid om het Drents te bevorderen vindt (0 = helemaal niet zinvol, 10 = uiterst zinvol; geen 'halve cijfers').

Drentse taal bevorderen via:

	cijfer
a. regionale tv of radio	<input type="text"/>
b. Drentstalige (kinder)boeken of tijdschriften	<input type="text"/>
c. Drentse les op school	<input type="text"/>
d. Drentse taalcurssussen (volwassenen)	<input type="text"/>
e. Drentstalige muziek	<input type="text"/>
f. Drents op het internet (websites)	<input type="text"/>
g. Drents dictee	<input type="text"/>

Bijlage 4 Uitkomsten per onderzoeksgroep

Tabel 1 Uitkomsten per onderzoeksgroep

Tabel 2 Rapportcijfers bevorderingsmaatregelen Drentse taal per
onderzoeksgroep

Tabel 1 Uitkomsten per onderzoeksgroep

Wat betekent het Drents voor u?							
leeftijd	heel veel	toch wel		een heel klein		niets	totaal
		veel	een beetje	beetje			
12 t/m 29 jr.	8%	20%	35%	21%	16%	100%	
30 t/m 49 jr.	9%	32%	32%	12%	16%	100%	
50 t/m 64 jr.	17%	34%	24%	13%	13%	100%	
65+	19%	35%	28%	9%	10%	100%	
regio							
midden Drenthe	9%	26%	28%	20%	17%	100%	
zuidoost Drenthe	15%	33%	30%	9%	13%	100%	
zuidwest Drenthe	15%	32%	32%	12%	9%	100%	
noord Drenthe	7%	29%	27%	15%	22%	100%	
opleidingsniveau							
laag opgeleid	23%	45%	18%	5%	9%	100%	
gem. opleiding	11%	30%	34%	12%	13%	100%	
hoog opgeleid	5%	19%	33%	22%	21%	100%	
geslacht							
man	13%	32%	29%	14%	11%	100%	
vrouw	12%	29%	31%	12%	17%	100%	

Hoe ziet u uzelf?						
leeftijd	als Neder-		als Drentse Nederlander	als Neder- lander	andere	totaal
	als Drent	landse Drent				
12 t/m 29 jr.	16%	25%	21%	33%	5%	100%
30 t/m 49 jr.	28%	15%	18%	33%	6%	100%
50 t/m 64 jr.	32%	18%	20%	25%	6%	100%
65+	27%	19%	26%	24%	4%	100%
regio						
midden Drenthe	23%	21%	18%	31%	7%	100%
zuidoost Drenthe	29%	17%	23%	26%	4%	100%
zuidwest Drenthe	26%	20%	22%	28%	4%	100%
noord Drenthe	23%	15%	15%	39%	8%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	46%	17%	18%	17%	2%	100%
gem. opleiding	26%	19%	20%	29%	5%	100%
hoog opgeleid	9%	18%	22%	43%	8%	100%
geslacht						
man	27%	20%	21%	27%	5%	100%
vrouw	25%	17%	20%	32%	6%	100%

Stelling a: Op een school met veel Drentssprekende kinderen zou het Drents als voertaal gebruikt moeten worden.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	2%	8%	12%	47%	32%	100%
30 t/m 49 jr.	2%	5%	12%	44%	37%	100%
50 t/m 64 jr.	5%	7%	16%	46%	27%	100%
65+	5%	7%	16%	49%	23%	100%
regio						
midden Drenthe	3%	7%	10%	44%	36%	100%
zuidoost Drenthe	4%	6%	15%	45%	29%	100%
zuidwest Drenthe	3%	5%	16%	48%	28%	100%
noord Drenthe	3%	7%	12%	47%	31%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	8%	12%	21%	40%	20%	100%
gem. opleiding	3%	6%	15%	50%	27%	100%
hoog opgeleid	0%	4%	7%	41%	47%	100%
geslacht						
man	4%	7%	16%	43%	29%	100%
vrouw	2%	5%	11%	49%	33%	100%

Stelling b: Hoe sneller het Drents wordt uitgebannen hoe beter.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	1%	3%	11%	45%	41%	100%
30 t/m 49 jr.	1%	2%	7%	38%	52%	100%
50 t/m 64 jr.	3%	1%	5%	39%	53%	100%
65+	2%	1%	8%	38%	51%	100%
regio						
midden Drenthe	1%	2%	8%	40%	49%	100%
zuidoost Drenthe	2%	2%	7%	36%	53%	100%
zuidwest Drenthe	1%	1%	7%	41%	50%	100%
noord Drenthe	1%	1%	10%	47%	41%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	2%	1%	6%	38%	53%	100%
gem. opleiding	1%	2%	8%	39%	49%	100%
hoog opgeleid	2%	1%	7%	42%	48%	100%
geslacht						
man	1%	2%	6%	36%	55%	100%
vrouw	2%	1%	9%	43%	45%	100%

**Stelling c: Leerkrachten zouden moeten toestaan dat Drents
spreekende leerlingen in de klas Drents spreken.**

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	10%	17%	23%	37%	13%	100%
30 t/m 49 jr.	5%	15%	19%	41%	21%	100%
50 t/m 64 jr.	6%	21%	19%	37%	16%	100%
65+	7%	13%	21%	41%	17%	100%
regio						
midden Drenthe	6%	16%	16%	44%	17%	100%
zuidoost Drenthe	8%	16%	22%	37%	17%	100%
zuidwest Drenthe	6%	17%	22%	38%	18%	100%
noord Drenthe	6%	18%	21%	36%	19%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	10%	25%	20%	31%	14%	100%
gem. opleiding	7%	16%	22%	40%	15%	100%
hoog opgeleid	3%	10%	18%	44%	25%	100%
geslacht						
man	9%	20%	21%	35%	14%	100%
vrouw	4%	13%	20%	43%	20%	100%

Stelling d: Drents klinkt slordig.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	3%	14%	23%	40%	20%	100%
30 t/m 49 jr.	1%	7%	18%	45%	29%	100%
50 t/m 64 jr.	1%	4%	7%	48%	40%	100%
65+	1%	4%	12%	48%	35%	100%
regio						
midden Drenthe	2%	8%	16%	46%	28%	100%
zuidoost Drenthe	2%	8%	15%	43%	32%	100%
zuidwest Drenthe	2%	8%	17%	44%	29%	100%
noord Drenthe		5%	11%	50%	34%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	1%	6%	11%	43%	38%	100%
gem. opleiding	1%	7%	17%	46%	29%	100%
hoog opgeleid	2%	10%	15%	45%	28%	100%
geslacht						
man	1%	7%	13%	46%	33%	100%
vrouw	2%	8%	17%	44%	28%	100%

Stelling e: Drents klinkt minstens even mooi als standaard Nederlands.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	9%	26%	29%	29%	8%	100%
30 t/m 49 jr.	16%	31%	22%	24%	8%	100%
50 t/m 64 jr.	21%	41%	16%	15%	7%	100%
65+	16%	39%	20%	17%	8%	100%
regio						
midden Drenthe	15%	30%	24%	21%	9%	100%
zuidoost Drenthe	16%	38%	19%	22%	5%	100%
zuidwest Drenthe	15%	33%	24%	20%	8%	100%
noord Drenthe	14%	34%	20%	22%	9%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	24%	35%	21%	16%	4%	100%
gem. opleiding	15%	32%	22%	22%	9%	100%
hoog opgeleid	11%	36%	21%	25%	8%	100%
geslacht						
man	20%	36%	20%	18%	6%	100%
vrouw	11%	32%	23%	24%	9%	100%

Stelling f: Drentstalige ouders kunnen beter Nederlands met hun kinderen spreken.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	16%	29%	21%	27%	8%	100%
30 t/m 49 jr.	12%	28%	26%	25%	9%	100%
50 t/m 64 jr.	9%	26%	29%	28%	8%	100%
65+	13%	29%	24%	22%	12%	100%
regio						
midden Drenthe	10%	25%	28%	28%	9%	100%
zuidoost Drenthe	13%	32%	22%	25%	8%	100%
zuidwest Drenthe	13%	25%	29%	24%	10%	100%
noord Drenthe	12%	28%	24%	28%	9%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	10%	22%	26%	30%	12%	100%
gem. opleiding	13%	30%	25%	24%	8%	100%
hoog opgeleid	12%	28%	26%	25%	9%	100%
geslacht						
man	10%	26%	26%	28%	9%	100%
vrouw	14%	29%	25%	24%	8%	100%

Stelling g: Ik vind het fijn als ik hoor dat er Drents wordt gesproken.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	10%	27%	39%	18%	6%	100%
30 t/m 49 jr.	18%	37%	30%	12%	3%	100%
50 t/m 64 jr.	19%	42%	23%	12%	3%	100%
65+	19%	36%	26%	13%	6%	100%
regio						
midden Drenthe	14%	33%	33%	13%	6%	100%
zuidoost Drenthe	20%	39%	26%	11%	4%	100%
zuidwest Drenthe	19%	36%	29%	13%	3%	100%
noord Drenthe	11%	35%	31%	21%	2%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	30%	40%	18%	9%	4%	100%
gem. opleiding	16%	36%	31%	13%	3%	100%
hoog opgeleid	9%	32%	35%	18%	7%	100%
geslacht						
man	21%	36%	28%	11%	4%	100%
vrouw	13%	36%	30%	16%	5%	100%

Stelling h: Het Drents past niet meer in deze tijd.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	2%	12%	16%	48%	22%	100%
30 t/m 49 jr.	2%	4%	13%	51%	30%	100%
50 t/m 64 jr.	2%	2%	10%	53%	33%	100%
65+	4%	4%	12%	50%	32%	100%
regio						
midden Drenthe	3%	4%	14%	54%	24%	100%
zuidoost Drenthe	1%	7%	12%	46%	33%	100%
zuidwest Drenthe	3%	3%	11%	52%	31%	100%
noord Drenthe	2%	5%	14%	53%	27%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	4%	5%	9%	46%	36%	100%
gem. opleiding	2%	4%	14%	51%	29%	100%
hoog opgeleid	2%	7%	14%	52%	26%	100%
geslacht						
man	2%	5%	11%	49%	33%	100%
vrouw	2%	5%	15%	52%	26%	100%

Stelling i: Het is logisch dat Drenten trots zijn op hun taal.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	23%	59%	15%	1%	1%	100%
30 t/m 49 jr.	28%	55%	11%	4%	2%	100%
50 t/m 64 jr.	36%	47%	10%	4%	3%	100%
65+	33%	50%	8%	5%	3%	100%
regio						
midden Drenthe	30%	53%	12%	3%	2%	100%
zuidoost Drenthe	33%	51%	10%	4%	2%	100%
zuidwest Drenthe	29%	53%	11%	4%	3%	100%
noord Drenthe	24%	59%	11%	2%	3%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	45%	43%	5%	4%	4%	100%
gem. opleiding	27%	56%	12%	4%	2%	100%
hoog opgeleid	24%	55%	15%	4%	3%	100%
geslacht						
man	31%	55%	8%	3%	3%	100%
vrouw	29%	51%	13%	4%	2%	100%

Stelling j: Ik moet helemaal niets van het Drents hebben.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	2%	3%	11%	46%	37%	100%
30 t/m 49 jr.	1%	2%	9%	40%	49%	100%
50 t/m 64 jr.	1%	2%	7%	39%	51%	100%
65+	1%	2%	6%	38%	53%	100%
regio						
midden Drenthe	1%	3%	10%	42%	44%	100%
zuidoost Drenthe	1%	2%	6%	41%	50%	100%
zuidwest Drenthe	2%	1%	7%	41%	48%	100%
noord Drenthe	1%	3%	13%	38%	45%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	1%	1%	3%	38%	56%	100%
gem. opleiding	1%	3%	9%	41%	47%	100%
hoog opgeleid	2%	2%	11%	43%	41%	100%
geslacht						
man	1%	1%	7%	40%	51%	100%
vrouw	2%	3%	9%	42%	44%	100%

Stelling k: Basisschoolkinderen zouden Drentse les moeten krijgen.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	2%	14%	17%	38%	28%	100%
30 t/m 49 jr.	5%	20%	28%	30%	16%	100%
50 t/m 64 jr.	8%	21%	26%	29%	15%	100%
65+	8%	17%	23%	35%	17%	100%
regio						
midden Drenthe	6%	15%	25%	34%	20%	100%
zuidoost Drenthe	5%	21%	23%	34%	17%	100%
zuidwest Drenthe	6%	18%	27%	29%	21%	100%
noord Drenthe	5%	20%	23%	34%	18%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	11%	21%	26%	28%	14%	100%
gem. opleiding	5%	18%	26%	32%	18%	100%
hoog opgeleid	3%	17%	19%	37%	25%	100%
geslacht						
man	7%	19%	25%	30%	19%	100%
vrouw	5%	17%	24%	35%	18%	100%

Stelling l: Ook jonge mensen moeten zich inzetten voor het behoud van het Drents.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	8%	33%	32%	23%	4%	100%
30 t/m 49 jr.	13%	45%	26%	11%	4%	100%
50 t/m 64 jr.	16%	49%	21%	10%	3%	100%
65+	19%	46%	21%	11%	4%	100%
regio						
midden Drenthe	14%	41%	28%	13%	5%	100%
zuidoost Drenthe	16%	43%	26%	13%	3%	100%
zuidwest Drenthe	13%	48%	21%	14%	4%	100%
noord Drenthe	12%	41%	27%	17%	4%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	27%	41%	19%	10%	4%	100%
gem. opleiding	12%	43%	27%	14%	4%	100%
hoog opgeleid	7%	46%	27%	16%	5%	100%
geslacht						
man	18%	44%	21%	14%	3%	100%
vrouw	10%	43%	29%	13%	4%	100%

Stelling m: Ik zou het jammer vinden als het Drents zou verdwijnen.

leeftijd	volledig eens	eens	niet oneens/niet eens	oneens	volledig oneens	totaal
12 t/m 29 jr.	33%	44%	14%	6%	3%	100%
30 t/m 49 jr.	35%	43%	13%	7%	3%	100%
50 t/m 64 jr.	41%	42%	10%	5%	3%	100%
65+	43%	40%	8%	5%	4%	100%
regio						
midden Drenthe	33%	44%	14%	5%	3%	100%
zuidoost Drenthe	41%	40%	11%	4%	3%	100%
zuidwest Drenthe	38%	42%	9%	7%	4%	100%
noord Drenthe	36%	41%	12%	9%	2%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	51%	35%	5%	4%	4%	100%
gem. opleiding	38%	41%	13%	5%	3%	100%
hoog opgeleid	27%	49%	14%	8%	2%	100%
geslacht						
man	42%	40%	10%	7%	2%	100%
vrouw	34%	44%	13%	5%	4%	100%

Welke taal heeft uw partner het allereerst leren spreken?

leeftijd	Nederlands	Drents	ander(e) dialect/taal	weet niet	totaal
12 t/m 29 jr.	65%	19%	13%	4%	100%
30 t/m 49 jr.	67%	23%	10%	0%	100%
50 t/m 64 jr.	40%	39%	19%	1%	100%
65+	42%	40%	18%	1%	100%
regio					
midden Drenthe	61%	21%	17%	1%	100%
zuidoost Drenthe	44%	40%	15%	1%	100%
zuidwest Drenthe	59%	31%	9%	2%	100%
noord Drenthe	65%	16%	19%		100%
opleidingsniveau					
laag opgeleid	33%	54%	11%	1%	100%
gem. opleiding	55%	31%	13%	1%	100%
hoog opgeleid	68%	13%	19%	1%	100%
geslacht					
man	60%	23%	16%	1%	100%
vrouw	51%	36%	12%	1%	100%

a. Ik kan Drents verstaan.

leeftijd	heel gemakkelij	goed	vrij aardig	met moeite	helemaal niet	totaal
12 t/m 29 jr.	30%	42%	17%	11%	0%	100%
30 t/m 49 jr.	47%	28%	20%	5%	0%	100%
50 t/m 64 jr.	51%	25%	18%	5%	1%	100%
65+	47%	25%	19%	7%	2%	100%
regio						
midden Drenthe	35%	31%	23%	10%	1%	100%
zuidoost Drenthe	48%	29%	17%	5%	1%	100%
zuidwest Drenthe	50%	31%	13%	5%	1%	100%
noord Drenthe	38%	30%	25%	7%	1%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	57%	26%	13%	3%	0%	100%
gem. opleiding	44%	29%	18%	8%	1%	100%
hoog opgeleid	35%	33%	23%	8%	2%	100%
geslacht						
man	43%	33%	17%	6%	1%	100%
vrouw	45%	27%	20%	7%	1%	100%

b. Ik kan Drents spreken.

leeftijd	heel gemakkelij	goed	vrij aardig	met moeite	helemaal niet	totaal
12 t/m 29 jr.	14%	16%	30%	22%	19%	100%
30 t/m 49 jr.	31%	11%	15%	19%	24%	100%
50 t/m 64 jr.	33%	11%	16%	15%	25%	100%
65+	31%	12%	13%	15%	29%	100%
regio						
midden Drenthe	21%	9%	16%	23%	32%	100%
zuidoost Drenthe	31%	17%	20%	12%	20%	100%
zuidwest Drenthe	34%	12%	20%	15%	20%	100%
noord Drenthe	20%	6%	14%	28%	32%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	47%	15%	16%	9%	12%	100%
gem. opleiding	26%	14%	19%	18%	22%	100%
hoog opgeleid	15%	7%	18%	23%	38%	100%
geslacht						
man	28%	14%	21%	16%	22%	100%
vrouw	28%	10%	15%	20%	27%	100%

c. Ik kan Drents lezen.

leeftijd	heel gemakkelij	goed	vrij aardig	met moeite	helemaal niet	totaal
12 t/m 29 jr.	4%	13%	31%	37%	15%	100%
30 t/m 49 jr.	14%	18%	32%	26%	9%	100%
50 t/m 64 jr.	14%	21%	30%	26%	8%	100%
65+	16%	15%	36%	23%	10%	100%
regio						
midden Drenthe	10%	17%	28%	31%	14%	100%
zuidoost Drenthe	13%	19%	36%	23%	8%	100%
zuidwest Drenthe	14%	16%	32%	28%	9%	100%
noord Drenthe	10%	11%	31%	38%	11%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	18%	19%	32%	22%	9%	100%
gem. opleiding	13%	18%	31%	27%	12%	100%
hoog opgeleid	7%	14%	35%	35%	10%	100%
geslacht						
man	13%	19%	32%	28%	8%	100%
vrouw	12%	15%	32%	29%	12%	100%

d. Ik kan Drents schrijven.

leeftijd	heel gemakkelij	goed	vrij aardig	met moeite	helemaal niet	totaal
12 t/m 29 jr.	1%	2%	8%	39%	51%	100%
30 t/m 49 jr.	1%	5%	12%	29%	53%	100%
50 t/m 64 jr.	3%	4%	10%	29%	54%	100%
65+	2%	3%	8%	30%	57%	100%
regio						
midden Drenthe	1%	1%	8%	26%	64%	100%
zuidoost Drenthe	2%	6%	11%	34%	47%	100%
zuidwest Drenthe	2%	4%	13%	32%	49%	100%
noord Drenthe	2%	1%	5%	30%	62%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	3%	6%	12%	39%	40%	100%
gem. opleiding	2%	4%	13%	30%	52%	100%
hoog opgeleid	1%	1%	4%	26%	69%	100%
geslacht						
man	2%	5%	9%	34%	50%	100%
vrouw	2%	3%	10%	28%	57%	100%

Welke taal of streektaal spreekt u tegenwoordig thuis?

leeftijd	Nederlands	Drents	ander(e) dialect /taal	totaal
12 t/m 29 jr.	78%	19%	2%	100%
30 t/m 49 jr.	70%	27%	4%	100%
50 t/m 64 jr.	53%	39%	9%	100%
65+	48%	39%	13%	100%
regio				
midden Drenthe	73%	22%	4%	100%
zuidoost Drenthe	53%	39%	8%	100%
zuidwest Drenthe	66%	31%	3%	100%
noord Drenthe	67%	21%	12%	100%
opleidingsniveau				
laag opgeleid	34%	59%	8%	100%
gem. opleiding	65%	28%	7%	100%
hoog opgeleid	85%	11%	5%	100%
geslacht				
man	61%	32%	7%	100%
vrouw	66%	29%	6%	100%

Wat is de moedertaal (de eerste taal) van uw kinderen?

leeftijd	Nederlands	Drents	ander(e) dialect /taal	totaal
12 t/m 29 jr.	95%	3%	3%	100%
30 t/m 49 jr.	90%	8%	2%	100%
50 t/m 64 jr.	79%	18%	3%	100%
65+	69%	25%	7%	100%
regio				
midden Drenthe	88%	10%	2%	100%
zuidoost Drenthe	73%	24%	3%	100%
zuidwest Drenthe	83%	15%	1%	100%
noord Drenthe	89%	3%	9%	100%
opleidingsniveau				
laag opgeleid	55%	39%	6%	100%
gem. opleiding	86%	11%	3%	100%
hoog opgeleid	95%	3%	1%	100%
geslacht				
man	83%	14%	3%	100%
vrouw	81%	16%	3%	100%

Spreekt u (wel eens) Drents?

leeftijd	dagelijks	elke week	elke maand	zelden	nooit	totaal
12 t/m 29 jr.	33%	15%	5%	23%	24%	100%
30 t/m 49 jr.	43%	7%	2%	17%	32%	100%
50 t/m 64 jr.	47%	6%	1%	12%	33%	100%
65+	46%	4%	0%	11%	39%	100%
regio						
midden Drenthe	31%	6%	1%	20%	42%	100%
zuidoost Drenthe	54%	9%	2%	11%	24%	100%
zuidwest Drenthe	45%	10%	2%	18%	24%	100%
noord Drenthe	28%	3%	4%	17%	49%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	71%	5%	0%	10%	14%	100%
gem. opleiding	44%	9%	3%	16%	28%	100%
hoog opgeleid	16%	9%	2%	20%	52%	100%
geslacht						
man	46%	8%	2%	16%	29%	100%
vrouw	40%	8%	2%	16%	34%	100%

Vindt u het belangrijk dat het Drents gebruikt blijft?

leeftijd	heel belangrijk	belangrijk	gaat wel	onbelangrijk	heel onbelangrijk	totaal
12 t/m 29 jr.	12%	40%	32%	12%	5%	100%
30 t/m 49 jr.	20%	42%	26%	10%	2%	100%
50 t/m 64 jr.	25%	47%	18%	8%	1%	100%
65+	27%	45%	20%	7%	1%	100%
regio						
midden Drenthe	16%	43%	28%	11%	3%	100%
zuidoost Drenthe	25%	43%	22%	8%	3%	100%
zuidwest Drenthe	22%	42%	26%	8%	2%	100%
noord Drenthe	16%	48%	23%	11%	1%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	32%	44%	17%	5%	3%	100%
gem. opleiding	20%	42%	25%	10%	2%	100%
hoog opgeleid	12%	45%	28%	11%	3%	100%
geslacht						
man	23%	40%	25%	10%	2%	100%
vrouw	19%	46%	24%	9%	2%	100%

Vindt u het belangrijk dat het Drents op verschillende manieren
bevorderd wordt?

leeftijd	heel belangrijk	belangrijk	gaat wel	onbelang- rijk	heel onbe- langrijk	totaal
12 t/m 29 jr.	5%	30%	37%	22%	5%	100%
30 t/m 49 jr.	13%	37%	33%	14%	3%	100%
50 t/m 64 jr.	15%	46%	27%	9%	2%	100%
65+	17%	45%	21%	16%		100%
regio						
midden Drenthe	8%	38%	34%	18%	3%	100%
zuidoost Drenthe	15%	39%	29%	13%	3%	100%
zuidwest Drenthe	13%	40%	29%	15%	3%	100%
noord Drenthe	12%	39%	31%	16%	1%	100%
opleidingsniveau						
laag opgeleid	21%	46%	22%	10%	0%	100%
gem. opleiding	12%	37%	31%	17%	3%	100%
hoog opgeleid	6%	37%	36%	16%	5%	100%
geslacht						
man	16%	38%	28%	15%	2%	100%
vrouw	9%	40%	32%	15%	3%	100%

Tabel 2 rapportcijfer: Bevorderingsmaatregelen Drentse taal per onderzoeksgroep

leeftijd	regionale tv of radio	Drentstalige (kinder)boeken of tijdschriften	Drentse les op school	Drentse taalcursussen (volwassenen)	Drentstalige muziek	Drents op het internet	Drents dictee
12 t/m 29 jr.	7,8	6,4	5,8	6,7	7,2	6,4	6,5
30 t/m 49 jr.	8,0	6,6	6,0	6,9	7,6	6,6	6,3
50 t/m 64 jr.	8,0	7,0	6,2	7,0	7,6	6,4	6,7
65+	7,8	6,9	6,3	6,9	7,3	6,1	6,6
regio							
midden Drenthe	7,9	6,6	5,7	7,1	7,6	6,5	6,6
zuidoost Drenthe	7,9	6,8	6,1	7,0	7,6	6,6	6,6
zuidwest Drenthe	8,1	6,7	6,2	6,7	7,2	6,2	6,4
noord Drenthe	7,9	6,8	6,3	6,8	7,4	6,3	6,4
opleiding							
laag opgeleid	8,0	6,6	6,6	7,0	7,6	6,4	6,8
gem. opleiding	7,9	6,6	5,9	6,9	7,5	6,5	6,6
hoog opgeleid	8,0	6,8	5,9	6,8	7,3	6,4	6,1
geslacht							
man	8,0	6,8	6,1	6,9	7,4	6,4	6,5
vrouw	7,9	6,6	6,0	6,9	7,5	6,5	6,5